

ASAL FAKTÖRLER

Grigoriy Perelman

ÇETİN KAYA KOÇ koc@krip.to

Hem Türkiye hemde dünya gazetelerinden bir haber geçtiğimiz haftalarda insanlarımızı çok düşündürdü: "Saint Petersburg'da Steklov Matematik Enstitüsü'nden bir matematikçi yüzyılın matematik problemlerinden birini çözdü ve milyon dolarlık ödülü reddetti". İnsanlarımız Grigoriy Perelman'ın bir milyon doları reddetmesini anlamadılar, ayrıca onu Saint Petersburg şehrindeki bir odalı ve az eşyalı evinde dünyadan uzak bir şekilde zor matematik problemlerini kendi başına çözen bir dahi olarak algıladılar. Perelman gerçekten de bu zor matematik problemini dünyadan uzak bir şekilde kendi başına mı çözdü?

Clay Matematik Enstitüsü (<http://www.claymath.org>), 24 Mayıs 2000'de şimdiye kadar (bir kısmı 150 yıldır) çözülemeyen 7 matematik problemi için için birer milyon dolarlık ödüller vereceğini duyurmuştu. Bahsedilen problem Poincaré isimli Fransız matematikçinin ortaya attığı bir topoloji problemi. Perelman, Steklov Enstitüsü'nde çalışırken geometri üzerine birkaç tane güzel makale yazınca, 1992 yılında New York Üniversitesi'ne bursla davet edildi. Bundan sonra zamanını New York, Princeton, UC Berkeley, ve Harvard Üniversiteleri'nde en iyi matematikçilerle geçirdi. Özellikle Thurston, Hamilton, Yau gibi geometrinin temel problemleri üzerinde çalışan matematikçilerle bir arada bulundu, onların yaklaşımlarından haberdar oldu ve onlardan çok şey öğrendi. 1995 yılında, kendisine sunulan bir çok hocalık teklifini reddederek, Poincaré problemi üzerinde düşünmek ve çalışmak için Saint Petersburg'a geri döndü. Kasım 2002'den itibaren arxiv.org isimli web sitesinde problemin çözümünü 3 parça halinde 8 ay içinde yayınladı. Çözümün matematikçiler tarafından anlaşılıp, özümsemesi ve içinde bir yanlış olmadığını teyidi ise 4-5 sene aldı. Matematik sosyal (!) bir bilim dalıdır çünkü matematikçiler birbirleriyle sürekli iletişimde olarak ve biraraya gelerek problemleri çözerler. Bu dünyadan kopuk bir matematikçinin böyle bir başarıyı yakalaması imkansız değilse bile çok zordur.